

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Всі факультети ЦДПУ ім. В. Винниченка

Кафедра теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

СИЛАБУС

2019 – 2020 навчальний рік

Силабус з Цивільного захисту розроблений відповідно до всіх спеціальностей за всіма освітніми програмами підготовки фахівця другого (магістерського) рівня ЦДПУ ім. В.Винниченка та згідно навчальних і робочих навчальних планів.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри

Садовий М.І.
(ініціали та прізвище)

Розробник: Ткачук Андрій Іванович,
кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності

Ел. адреса: atkachuk08@meta.ua

Контактний телефон: 099-261-65-15

Графік консультацій: вівторок о 14.20

1. Опис навчальної дисципліни

Назва дисципліни:	Цивільний захист
Код навчальної дисципліни за ОПП:	ЗП НД 1.1.2
Спеціальність:	
Освітньо-професійна програма:	
Рівень вищої освіти:	Другий (магістерський)
Форма навчання:	Денна
Курс:	1-й
Семестр:	1-й
Тип дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів	3
Блоків (модулів)	2
Загальна кількість годин	90
Тижневих годин для денної форми навчання	2
Лекції	20 год.
Практичні, семінарські	14 год.
Самостійна робота	56
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	реферат
Вид підсумкового контролю:	залік
Сторінка дисципліни на сайті університету	http://moodle.kspu.kr.ua/enrol/index.php?id=661
Зв'язок з іншими дисциплінами.	«Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни "Цивільний захист" полягає у формуванні у студентів системних компетенцій та знань, необхідних для вирішення питань цивільного захисту у відповідній виробничій сфері та повсякденній діяльності, здатності впроваджувати досягнення науково-технічного прогресу та інноваційні проекти, що спрямовані на попередження та відвернення надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єкта господарювання, ліквідацію їх наслідків та оперативне надання допомоги потерпілим.

Завдання вивчення навчальної дисципліни "Цивільний захист" передбачає засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування надзвичайних ситуацій, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення надзвичайних ситуацій, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

3. Компетентності та результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни "Цивільний захист" у студента мають бути сформовані/закріплені такі компетентності: визначити коло своїх обов'язків з цивільного захисту відповідно до посади та професійної діяльності; прогнозувати можливість виникнення та масштаби надзвичайних ситуацій на об'єкті господарювання; оцінювати радіаційну, хімічну, біологічну обстановку та обстановку, яка може виникнути внаслідок надзвичайних ситуацій природного, техногенного соціального та воєнного характеру; оцінювати стійкість елементів об'єктів господарювання щодо дії вражаючих факторів надзвичайних ситуацій і визначати необхідні заходи щодо її підвищення; здійснювати заходи щодо захисту персоналу об'єкта господарювання від наслідків аварій, катастроф, стихійних лих та у разі застосування сучасної зброї, надавати та організовувати надання допомоги постраждалим внаслідок надзвичайної ситуації; забезпечувати навчання підлеглих працівників об'єкта господарювання з питань цивільного захисту, забезпечувати підготовку особового складу відповідних формувань; забезпечувати проведення рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах господарювання; проводити економічні розрахунки, пов'язані із заходами щодо запобігання надзвичайним ситуаціям на об'єкті господарювання та можливими втратами внаслідок дії вражаючих факторів надзвичайних ситуацій; організовувати взаємодію з відповідними державними органами влади для забезпечення належного захисту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни "Цивільний захист" студент повинен:
знати: організаційну структуру та завдання цивільного захисту України; характеристику осередків ураження та зараження,

які виникають у надзвичайних умовах мирного та воєнного часу; способи і засоби захисту населення і територій від уражаючих факторів аварій, катастроф, стихійних лих, пожеж і сучасної зброї, в т.ч. зброї масового ураження; порядок дій формувань цивільного захисту і персоналу об'єкта господарювання в умовах надзвичайних ситуацій; методику прогнозування можливої радіаційної, хімічної, біологічної, інженерної та пожежної обстановки, яка може виникнути внаслідок НС; основи стійкості роботи об'єктів господарювання в надзвичайних ситуаціях; основи організації проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках зараження і ураження;

уміти: адекватно діяти у надзвичайних ситуаціях у мирний і воєнний час; прогнозувати вірогідність настання надзвичайних ситуацій та їх масштаби; запобігати виникненню надзвичайних ситуацій; визначати засоби і способи захисту людей; організувати і проводити рятувальні та інші невідкладні роботи на об'єктах господарювання, ліквідувати наслідки надзвичайних ситуацій; організувати заходи з підвищення стійкості роботи об'єктів господарювання; організувати та управляти системою цивільного захисту на об'єктах господарювання.

сформовані/закріплені компетентності:

4. Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план

Тиж. / дата / год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) /	Література Ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тиж. 1-2. 6 акад. год.	Модуль І. Загальна підготовка Тема 1. Система цивільного захисту України	Лекція Практичне заняття	<p>1. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр"/ А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. – 144 с.</p> <p>2. Цивільний захист [підручник] / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін. – К. : "Центр учбової літератури", 2016. – 264 с.</p> <p>3. Управління силами цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: конспект лекцій / Укладачі: В.О. Собина, І.М. Неклонський, В.О. Самарін, Д.В. Дяченко. – Х.: НУЦЗ України, 2015. – 166 с.</p> <p>4. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – http://www.dsns.gov.ua</p>	<p>Опрацювати питання:</p> <p>1. I-а Женевська Конвенція "Про поліпшення долі поранених і хворих в діючих арміях" та II-а Женевська Конвенція "Про поліпшення долі поранених, хворих і осіб, які потерпіли корабельну аварію у складі збройних сил на морі".</p> <p>2. III-я Женевська Конвенція "Про поведінку з військовополоненими".</p> <p>3. IV-а Женевська Конвенція "Про захист цивільного населення під час війни".</p> <p>4. Основні положення I-го і II-го Додаткових Протоколів.</p> <p>5. МОЦО та її співпраця з ЮНДРО, МАГАТЕ, ЮНЕП та ін.</p> <p>6. Гуманітарні завдання, організація та персонал ЦО країн світу. Права і обов'язки ЦО та її персоналу. Міжнародний розпізнавальний знак ЦО.</p> <p>7. Міжнародне співробітництво України з іншими державами в галузі ЦЗ.</p> <p>(8 год)</p>	1	До 25.10

<p>Тиж. 3-4. 6 акад. год.</p>	<p>Тема 2. Небезпеки, що можуть спричинити надзвичайні ситуації</p>	<p>Лекція</p> <p>Практичне заняття</p>	<p>1. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр"/ А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. – 144 с.</p> <p>2. Цивільний захист [підручник] / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін. – К. : "Центр учбової літератури", 2016. – 264 с.</p> <p>3. Управління силами цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: конспект лекцій / Укладачі: В.О. Собина, І.М. Неклонський, В.О. Самарін, Д.В. Дяченко. – Х.: НУЦЗ України, 2015. – 166 с.</p> <p>4. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – http://www.dsns.gov.ua</p>	<p>Опрацювати питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Радіаційно небезпечні об'єкти. 2. Аварія з викидом РР. Радіаційні аварії. 3. Дії у випадку загрози виникнення та під час радіаційної аварії. 4. Хімічно небезпечні об'єкти. 5. Аварія з викидом (розливом) НХР. 6. Дії у випадку загрози та під час виникнення аварії з викидом НХР. 7. Пожежо- та вибухонебезпечні об'єкти, пожежі та їх поділ за масштабами і інтенсивністю. 8. Вогнестійкість будинку, межа вогнестійкості конструкції, поділ будинків і споруд за ступенем вогнестійкості. Основні вражаючі фактори вибуху. 9. Категорії, на які підрозділяються виробничі будівлі і склади за вибуховою, вибухопожежною і пожежною небезпекою. (8 год) 	<p>1</p>	<p>До 25.10</p>
<p>Тиж. 5-6. 4 акад. год.</p>	<p>Тема 3. Характеристики зон радіоактивного, хімічного та біологічного зараження</p>	<p>Лекція</p> <p>Практичне заняття</p>	<p>1. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним</p>	<p>Опрацювати питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття біологічної ЗМУ, її особливості, способи застосування та шляхи проникнення в організм людини. 	<p>1</p>	<p>До 25.10</p>

			<p>рівнем "магістр"/ А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. – 144 с.</p> <p>2. Цивільний захист [підручник] / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін. – К. : "Центр учбової літератури", 2016. – 264 с.</p> <p>3. Управління силами цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: конспект лекцій / Укладачі: В.О. Собина, І.М. Неклонський, В.О. Самарін, Д.В. Дяченко. – Х.: НУЦЗ України, 2015. – 166 с.</p> <p>4. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – http://www.dsns.gov.ua</p>	<p>2. Переносники збудників хвороб. Особливості біологічних засобів, що впливають на утворення і поширення біологічного осередку ураження.</p> <p>3. Види мікроорганізмів, які використовуються в якості біологічних засобів ураження (бактерії, віруси, рикетсії, грибки)</p> <p>4. Найнебезпечніші інфекційні хвороби.</p> <p>5. Зона радіоактивного зараження.</p> <p>6. Зона хімічного зараження.</p> <p>7. Осередок хімічного ураження.</p> <p>8. Зона та осередок біологічного ураження. Карантин. Обсервація. (8 год)</p>		
Тиж. 7-8. 4 акад. год.	Тема 4. Моніторинг і прогнозування надзвичайних ситуацій	Лекція Практичне заняття	<p>1. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр"/ А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. – 144 с.</p>	<p>Опрацювати питання:</p> <p>1. Пожежна обстановка. Параметри, що впливають на масштаби і характер пожеж населених пунктів і об'єктів господарювання. Щільність забудови.</p> <p>2. Заходи та вихідні дані для прогнозування пожежної обстановки.</p> <p>3. Методика прогнозування пожежної обстановки з</p>	1	До 25.10

			<p>2. Цивільний захист [підручник] / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін. – К. : "Центр учбової літератури", 2016. – 264 с.</p> <p>3. Управління силами цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: конспект лекцій / Укладачі: В.О. Собина, І.М. Неклонський, В.О. Самарін, Д.В. Дяченко. – Х.: НУЦЗ України, 2015. – 166 с.</p> <p>4. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – http://www.dsns.gov.ua</p>	<p>урачуванням зони теплового випромінювання при пожежі.</p> <p>4. Оцінка інженерної обстановки.</p> <p>(8 год)</p>		
<p>Тиж. 9-10.</p> <p>6 акад. год.</p>	<p>Модуль 2. Профільна підготовка</p> <p>Тема 5. Забезпечення заходів і дій в межах ЄДСЦЗ</p>	<p>Лекція</p> <p>Практичне заняття</p>	<p>1. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. – 144 с.</p> <p>2. Цивільний захист [підручник] / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін. – К. : "Центр учбової літератури", 2016. – 264 с.</p>	<p>Опрацювати питання:</p> <p>1. Заходи щодо забезпечення пожежної безпеки на території України.</p> <p>2. Призначення і завдання пожежної охорони. Державна та відомча пожежна охорона. Місцева та добровільна пожежна охорона.</p> <p>3. Державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки ДСНС України. Повноваження ДСНС при здійсненні державного нагляду.</p> <p>4. Державні інспектори з нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної</p>	1	До 20.12

			<p>3. Управління силами цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: конспект лекцій / Укладачі: В.О. Собина, І.М. Неклонський, В.О. Самарін, Д.В. Дяченко. – Х.: НУЦЗ України, 2015. – 166 с.</p> <p>4. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – http://www.dsns.gov.ua</p>	<p>безпеки, їх приписи, розпорядження чи постанови.</p> <p>5. Підстави для зупинення роботи підприємств, об'єктів, окремих виробництв, цехів, дільниць, експлуатації машин, механізмів, устаткування, транспортних засобів.</p> <p>(8 год)</p>		
<p>Тиж. 11-12.</p> <p>4 акад. год.</p>	<p>Тема 6. Заходи і дії ЦЗ в рамках профільної підготовки</p>	<p>Лекція</p> <p>Практичне заняття</p>	<p>1. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. – 144 с.</p> <p>2. Цивільний захист [підручник] / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін. – К. : "Центр учбової літератури", 2016. – 264 с.</p> <p>3. Управління силами цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: конспект лекцій / Укладачі: В.О. Собина, І.М. Неклонський, В.О. Самарін,</p>	<p>Опрацювати питання:</p> <p>1. «День Цивільного захисту», мета проведення, підготовка до нього.</p> <p>2. Основні заходи, що плануються до «Дня ЦЗ», його учасники.</p> <p>3. Процедура проведення «Дня ЦЗ».</p> <p>4. Організація бесід при проведенні «Дня ЦЗ».</p> <p>5. Організація вікторин при проведенні «Дня ЦЗ».</p> <p>6. Організація тренувань при проведенні «Дня ЦЗ».</p> <p>7. Організація змагань при проведенні «Дня ЦЗ».</p> <p>8. Організація естафет при проведенні «Дня ЦЗ».</p> <p>9. Організація об'єктових тренувань при проведенні «Дня ЦЗ».</p> <p>(8 год)</p>	1	До 20.12

			<p>Д.В. Дяченко. – Х.: НУЦЗ України, 2015. – 166 с.</p> <p>4. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – http://www.dsns.gov.ua</p>			
<p>Тиж. 13-14.</p> <p>4 акад. год.</p>	<p>Тема 7. Планування заходів з питань цивільного захисту</p>	<p>Лекція</p> <p>Практичне заняття</p>	<p>1. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр"/ А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. – 144 с.</p> <p>2. Цивільний захист [підручник] / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін. – К. : "Центр учбової літератури", 2016. – 264 с.</p> <p>3. Управління силами цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: конспект лекцій / Укладачі: В.О. Собина, І.М. Неклонський, В.О. Самарін, Д.В. Дяченко. – Х.: НУЦЗ України, 2015. – 166 с.</p> <p>4. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – http://www.dsns.gov.ua</p>	<p>Опрацювати питання:</p> <p>1. Методика планування заходів із фізичного, функціонального, та комбінованого захисту персоналу, а також ліквідації наслідків НС, на основі прогнозу варіантів (сценаріїв) розвитку обстановки, аналізу власних та ресурсів третіх сторін щодо реагування на НС та ліквідації їхніх наслідків з урахуванням режиму функціонування системи.</p> <p>2. Нормативно-методичні документи із створення і управління діяльністю спеціалізованих служб та (або) функціональних підсистем Єдиної державної системи цивільного захисту в залежності від профільного напрямку ЗВО. (8 год)</p>	1	До 20.12

5. Література для вивчення дисципліни

1. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр"/ А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. – 144 с.
2. Закон України "Кодекс цивільного захисту України" від 02.10.2012 № 5403-VI.
3. Аналітичний огляд стану техногенної та природної безпеки в Україні за 2016 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http:// www.dsns.gov.ua](http://www.dsns.gov.ua)
4. Закон України "Про правовий режим надзвичайного стану" від 16.03.2000 № 1550-III (в редакції від 28.12.2015).
5. Закону України "Про правовий режим воєнного стану" від 12.05.2015 № 389-VIII (в редакції від 09.07.2016).
6. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями" від 24.03.2004 № 368.
7. Миценко І.М., Мезенцева О.М. Цивільна оборона: Навчальний посібник. – Чернівці: "Книги-XXI", 2004. – 404 с.
8. Шоботов В.М. Цивільна оборона: Навчальний посібник: Вид. 2-ге, перероб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 438 с.
9. Поляков О.Є., Юсіна Г.Л., Євграфова Н.І. Цивільна оборона. Теоретичний курс: Учбовий посібник. – Краматорськ: ДДМА, 2007. – 280с.
10. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навчальний посібник. – Київ: "Центр учбової літератури", 2008. – 158 с.
11. Надзвичайні ситуації та цивільний захист населення: Навчальний посібник/ За ред. С. П. Сонько/ Сонько С.П., Жупінас С.І., Пліщенко С.С та ін. – Львів: "Магнолія 2006", 2009. – 232 с.
12. Кучма М. М. Цивільна оборона (цивільний захист): Навчальний посібник/ 3-тє вид., виправ. і доп. – Львів: "Магнолія плюс", 2009. – 360 с
13. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник/ 2-ге вид., переробл. – К.: Знання, 2010. – 487 с.
14. Основи цивільного захисту: Навч. посібник/ В.О. Васійчук, В.Є Гончарук, С.І. Качан, С.М. Мохняк. – Львів: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2010. – 417с.
15. Дії людини в умовах небезпечних подій. / за заг. ред. М.А. Скидана – К.: КІМ, 2010. – 148 с.
16. Цивільний захист: Конспект лекцій/ За ред. В.Є. Гончарука / В.О. Васійчук, В.Є. Гончарук, О.С. Дацько, С.І. Качан, О.І. Козій, В.В. Ляхов та ін. — Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. — 208 с.
17. Системи оповіщення цивільного захисту: навч. посіб. / П.П. Воробієнко, С.І. Білоусов. – Одеса: ОНАС ім. О.С. Попова,

2012. – 76 с.

18. Ядерна зброя (медичні аспекти) навч. посіб. / В.Ф. Торбін, В.В. Вороненко та ін. – Тернопіль: ТДМУ, 2012. – 192.
19. Реагування на надзвичайні ситуації: Навч. посіб / О.Г. Барило, П.Б. Волянський, С.О. Гур'єв та ін. – К.: Вид-во "Бланк-Прес", 2014. – 210 с.
20. Управління силами цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: конспект лекцій / Укладачі: В.О. Собина, І.М. Неклонський, В.О. Самарін, Д.В. Дяченко. – Х.: НУЦЗ України, 2015. – 166 с.
21. Цивільний захист [підручник] / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін. – К. : "Центр учбової літератури", 2016. – 264 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба України з надзвичайних ситуацій - <http://www.dsns.gov.ua>
2. Верховна Рада України – <http://www.rada.kiev.ua>
3. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua/>
4. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)» <http://www.nau.ua/>.
5. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
6. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://erriu.ukrtel.net/index.html>.
7. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
8. Офіційний сайт Американського вулканічного товариства <http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
9. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>.
10. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.

6. Політика виставлення балів. Вимоги викладача.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного контролю. Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівня теоретичних знань та практичних навичок з тем, включених до змістових модулів). Він здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажанням підвищити попереднє оцінювання), організації самостійної роботи у формі опитування, виступів на практичних заняттях, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо. Метою є перевірка рівня навчальних досягнень студента під час вивчення навчального матеріалу. Оцінка за ІНДЗ виставляється на практичному занятті з дисципліни на основі попереднього

ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ та захисту завдання шляхом усного звіту студента про виконану роботу (до 5 хв.).

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю: виступ з основного питання; доповнення, запитання до того, хто відповідає; участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття; аналіз аналітичної інформації; індивідуальне письмове завдання (реферат); самостійне опрацювання тем; підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів; використання приладів, таблиць, схем; систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань. Максимальний бал за виступ з питань практичного заняття – 13 балів.

Студент, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені практичні заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Критерії оцінювання усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладання, культура мови; емоційність та переконаність; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.

Вимоги викладача: обов'язкове відвідування навчальних занять; активність студента під час практичних занять; своєчасне виконання завдань самостійної роботи; відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені на консультаціях.

Не допустимо: пропуск занять без поважних причин; запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття.

Розподіл балів

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни "**Цивільний захист**", є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу.

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання							ІНДЗ	Сума
Модуль 1			Модуль 2			реферат		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
13	13	12	12	13	12	12	13	100

T1, T2, ..., T7 – теми змістових модулів. Студент, який не з'являвся на заняття (незалежно від причин), а отже, не мав **поточних оцінок**, має право пройти поточний контроль під час консультацій.

Критерії оцінювання знань

На кожному практичному занятті з навчальної дисципліни "**Цивільний захист**" студент за відповідь може набрати максимум 13 балів. *Під час оцінювання на практичних заняттях враховується:* знання теоретичного матеріалу, що є основою проведення даної роботи: уміння планувати свою роботу; уміння аналізувати та складати таблиці, блок-схеми, принципові схеми тощо; уміння класифікувати та узагальнювати опрацьований матеріал; уміння узагальнювати поданий

теоретичний матеріал та робити основні висновки із засвоєного матеріалу. **Норми оцінювання усних відповідей:**

- Оцінка "відмінно" (A – 12-13 балів) ставиться тоді, коли студент виявляє правильне розуміння змісту розглянутих понять, дає точне визначення й тлумачення таких понять, правильно їх класифікує, будує відповідь за власним планом, супроводжує її прикладами, вміє застосовувати знання у новій ситуації, при виконанні практичних завдань; може встановити зв'язок між матеріалом, що вивчається із раніше вивченим.

- Оцінка "добре" (B – 11 балів) ставиться, якщо відповідь задовольняє основні вимоги до відповіді на оцінку "відмінно", але допущено 1-3 неточності. Теж саме, але у відповіді не використовується власний план розповіді, не приводяться приклади, не застосовуються знання у новій ситуації, немає зв'язку з раніше вивченим – "добре" (C – 10 балів).

- Оцінка "задовільно" (D – 8-9 балів) ставиться, якщо більша частина відповіді задовольняє вимоги до відповіді на оцінку "добре", але виявляються окремі прогалини, які не перешкоджають подальшому засвоєнню програмного матеріалу. Теж саме, з урахуванням, що при цьому наявні неточності у відповіді, виникають складнощі при наведенні прикладів та відповідей на уточнювальні питання – оцінка "задовільно" (E – 6-7 балів).

- Оцінка "незадовільно" (FX – 1-5 балів) ставиться тоді, коли студент не оволодів основними знаннями та вміннями відповідно до вимог навчальної програми, але був присутнім на практичному занятті.

Питання, що виносяться на практичні заняття з дисципліни "Цивільний захист"

Практичне заняття № 1. Тема: "Система Цивільного захисту України"

1. Цивільний захист, його правова основа. Надзвичайна ситуація.
2. Мета та основні принципи здійснення цивільного захисту.
3. Координація діяльності органів виконавчої влади у сфері ЦЗ.
4. Керівництво ЦЗ України. Органи управління ЦЗ України.
5. Управління з питань ЦЗ обласних державних адміністрацій.
6. Управління ДСНС України, його основні завдання.
7. Начальник Управління ДСНС. Державні інспектори з нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки.
8. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері ЦЗ.
9. Повноваження ДСНС України.
10. Повноваження Ради міністрів АРК, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування у сфері ЦЗ.
11. Завдання і обов'язки суб'єктів господарювання у сфері ЦЗ.
12. Права і обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту.
13. Сили ЦЗ. Аварійно-рятувальні та ін. невідкладні роботи. Засоби ЦЗ.
14. Аварійно-рятувальні служби, їх види, завдання та права.

15. Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту ДСНС України.
16. Спеціалізовані служби ЦЗ.
17. Сили і засоби ЦЗ Міненерговугілля, Мінінфраструктури, Держлісагентства та ін.
18. Формування ЦЗ. Добровільні формування ЦЗ.
19. ЄДСЦЗ та її завдання.
20. Керівництво, склад та організаційна структура ЄДСЦЗ.
21. Функціональні підсистеми ЄДСЦЗ.
22. Територіальні підсистеми ЄДСЦЗ.
23. Постійно діючі органи управління та координаційні органи ЄДСЦЗ.
24. Склад сил ЦЗ ЄДСЦЗ.
25. Режими повсякденного функціонування, підвищеної готовності та НС ЄДСЦЗ.
26. Режим функціонування ЄДСЦЗ в умовах надзвичайного стану.
27. Режим функціонування ЄДСЦЗ в особливий період.
28. I-а Женевська Конвенція "Про поліпшення долі поранених і хворих в діючих арміях" та II-а Женевська Конвенція "Про поліпшення долі поранених, хворих і осіб, які потерпіли корабельну аварію у складі збройних сил на морі".
29. III-я Женевська Конвенція "Про поведінку з військовополоненими".
30. IV-а Женевська Конвенція "Про захист цивільного населення під час війни".
31. Основні положення I-го і II-го Додаткових Протоколів.
32. МОЦО та її співпраця з ЮНДРО, МАГАТЕ, ЮНЕП та ін.
33. Гуманітарні завдання, організація та персонал ЦО країн світу. Права і обов'язки ЦО та її персоналу. Міжнародний розпізнавальний знак ЦО.
34. Міжнародне співробітництво України з іншими державами в галузі ЦЗ.

Практичне заняття № 2. Тема: "Небезпеки, що можуть спричинити НС"

1. Поняття надзвичайної події, умови, ситуації, потенційно небезпечного заходів та об'єкту, небезпечної речовини та її порогової маси, аварії, катастрофи, небезпечного природного явища та стихійного лиха.
2. Види (класи) надзвичайних ситуацій.
3. Рівні надзвичайних ситуацій.
4. Класифікація НС за швидкістю і раптовістю протікання надзвичайної події. П'ять умовних типових фаз розвитку НС.
5. Загальні властивості та основні групи небезпечних природних явищ.

6. Рятувальні й невідкладні роботи при ліквідації наслідків стихійного лиха.
7. Тектонічні небезпечні природні явища (вулканізм, землетруси).
8. Дії у випадку загрози виникнення, під час та після землетрусу.
9. Зсуви, їх причини виникнення та ознаки. Дії у випадку загрози виникнення, під час та після зсуву.
10. Селевий потік, його причини виникнення. Дії у випадку загрози виникнення, під час та після сходження селю.
11. Снігова лавина. Причини виникнення й фактори безпеки лавин. Дії у випадку загрози виникнення, під час та після сходження лавини.
12. Обвал, осип, карстове провалля, абразія.
13. Гідрологічні небезпечні природні явища (повені, паводки, цунамі).
14. Дії в зоні можливого затоплення, під час повені (паводка) та після них.
15. Метеорологічні небезпечні природні явища. Вітер, циклони, шторм, шквали, урагани, пилові бурі, смерчі.
16. Заходи і дії після отримання штормового попередження, під час та після стихійного лиха.
17. Сильні снігопади і заметілі, снігові замети, сильні морози, ожеледі і тумани.
18. Сильна спека, суховії, посуха, сильні дощі, град, гроза.
19. Пожежі в природних екосистемах. Лісові, підземні та степові пожежі.
20. Дії, якщо ви опинилися в осередку лісової, підземної або степової пожежі.
21. Масові інфекційні захворювання людей, тварин і рослин.
22. Радіаційно небезпечні об'єкти.
23. Аварія з викидом РР. Радіаційні аварії.
24. Дії у випадку загрози виникнення та під час радіаційної аварії.
25. Хімічно небезпечні об'єкти.
26. Аварія з викидом (розливом) НХР.
27. Дії у випадку загрози та під час виникнення аварії з викидом НХР.
28. Пожежо- та вибухонебезпечні об'єкти, пожежі та їх поділ за масштабами і інтенсивністю.
29. Вогнестійкість будинку, межа вогнестійкості конструкції, поділ будинків і споруд за ступенем вогнестійкості. Основні вражаючі фактори вибуху.
30. Категорії, на які підрозділяються виробничі будівлі і склади за вибуховою, вибухопожежною і пожежною безпекою.

Практичне заняття № 3. Тема: "Характеристики зон радіоактивного, хімічного та біологічного зараження"

1. Надзвичайні ситуації воєнного характеру, зброя масового ураження.

2. Надрадіочастотна, радіологічна, інфразвукова, геофізична, кліматична ЗМУ.
3. Променева, електромагнітна, генетична, інформаційна, психотронна ЗМУ.
4. Осередок комбінованого ураження.
5. Характерні риси та можливі наслідки сучасних війн і збройних конфліктів.
6. Ядерна ЗМУ, види ядерних зарядів, тротиловий еквівалент, критична маса, ядерні боєприпаси та їх засоби доставки до цілі.
7. Ядерний вибух, його класифікації, основні вражаючі фактори та масштаби можливих уражень. Осередок ядерного ураження.
8. Ударна хвиля, надмірний тиск і швидкісний напір повітря, тривалість дії. Пошкодження людей і тварин внаслідок дії ударної хвилі.
9. Зони руйнувань внаслідок дії ударної хвилі.
10. Світлове випромінювання ядерного вибуху. Світловий імпульс.
11. Вплив світлового імпульсу на біологічні об'єкти. Вогняні шторми.
12. Проникаюча радіація.
13. Радіоактивне забруднення, його джерела і зони.
14. Види радіоактивних випадань. Вплив на ступінь і характер забруднення місцевості метеорологічних умов.
15. Електромагнітний імпульс.
16. Поняття хімічної зброї, її бойові властивості, шляхи надходження в організм.
17. Способи зберігання та застосування, ознаки застосування хімічної ЗМУ.
18. Бойові отруйні речовини, їх класифікації, кодування, токсичність.
19. БОР нервово-паралітичні дії. Шкірноаривні БОР.
20. БОР загальноотруйної дії та задушливі. Психотропні БОР.
21. Токсини рослинного, тваринного або мікробного походження.
22. Фітотоксиканти (гербіциди, арборициди, дефоліанти, десиканти).
23. Небезпечні хімічні речовини.
24. Поняття біологічної ЗМУ, її особливості, способи застосування та шляхи проникнення в організм людини.
25. Переносники збудників хвороб. Особливості біологічних засобів, що впливають на утворення і поширення біологічного осередку ураження.
26. Види мікроорганізмів, які використовуються в якості біологічних засобів ураження (бактерії, віруси, рикетсії, грибки)

27. Найнебезпечніші інфекційні хвороби.
28. Зона радіоактивного зараження.
29. Зона хімічного зараження. Осередок хімічного ураження.
30. Зона та осередок біологічного ураження. Карантин. Обсервація.

Практичне заняття № 4. Тема: "Моніторинг і прогнозування НС"

1. Моніторинг надзвичайних ситуацій. МСЛК
2. Склад та основні завдання МСЛК.
3. Режими діяльності МСЛК.
4. УІАС НС, її задачі та функції. Єдиний банк даних інформаційних ресурсів.
5. Підсистеми інформаційної взаємодії УІАС НС з міжнародними системами спостереження з метою запобігання НС, оперативної карти, "Статистика пожеж". Прогнозно-моделюючі комплекси.
6. Заходи радіаційного і дозиметричного контролю. Іонізуючі випромінювання. Активністю радіоактивного елемента.
7. Дози іонізуючого випромінювання (або опромінення).
8. Потужність доз іонізуючого випромінювання.
9. Виявлення РР та ІВ. Іонізація середовища. Фотографічний, сцинтиляційний та хімічний методи виявлення ІВ.
10. Калориметричний, нейтронно-активаційний, біологічний та розрахунковий методи виявлення ІВ.
11. Іонізаційний метод виявлення ІВ. Газорозрядний лічильник.
12. Прилади радіаційної розвідки та дозиметричного контролю (індикатори, рентгенметри, радіометри, дозиметри).
13. Методи виявлення НХР (хімічний, біохімічний, фізичний та фізико-хімічний).
14. Військовий прилад хімічної розвідки.
15. Радіаційна обстановка, Прогнозування радіоактивного забруднення. Середній вітер та його азимут.
16. Заходи для захисту населення й особового складу рятувальних служб при РЗ.
17. Виявлення радіаційної обстановки методом прогнозування, послідовність оцінки, карта (схема) зон РЗ. Час випадання РР.
18. Оцінка радіаційної обстановки. Час ядерного вибуху, від якого виникло РЗ. Рівні радіації на об'єкті та час їх випромінювання. Значення коефіцієнтів ослаблення радіації будовами, спорудами, сховищами, укриттями, транспортними засобами.
19. Допустимі дози опромінення. Залишкова доза радіації.
20. Розрахунок доз радіації, одержаних людьми при подоланні зон забруднення. Визначення допустимого часу перебування в зоні забруднення при відомому рівні радіації. Визначення допустимого часу початку і тривалості ведення рятувальних

робіт при заданій дозі радіації.

21. Кінцевий етап оцінки радіаційної обстановки Визначення режиму захисту населення і виробничої діяльності об'єкта.
22. Хімічна обстановка. Хмара НХР, глибина її поширення.
23. Вихідні дані для оцінки хімічної обстановки. Стійкість БОР. Час перебування людей у засобах захисту.
24. Прогнозування масштабів зараження НХР. Довгострокове прогнозування.
25. Зона можливого хімічного зараження та її площа. Аварійне прогнозування. Площа зони фактичного зараження.
26. Глибину поширення хмари зараженого повітря з уражаючими концентраціями НХР. Ширина і площа зони хімічного зараження. Час підходу зараженого повітря до певної межі (об'єкта). Час уражаючої дії НХР в осередку хімічного ураження. Втрати людей в осередку хімічного ураження.
27. Пожежна обстановка. Параметри, що впливають на масштаби і характер пожеж населених пунктів і об'єктів господарювання. Щільність забудови.
28. Заходи та вихідні дані для прогнозування пожежної обстановки.
29. Методика прогнозування пожежної обстановки з урахуванням зони теплового випромінювання при пожежі.
30. Оцінка інженерної обстановки.

Практичне заняття № 5. Тема: "Забезпечення заходів і дій в межах ЄДСЦЗ"

1. Основні заходи у сфері цивільного захисту. Оповіщення та інформування.
2. Інженерний захист територій.
3. Медичний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення. Психологічний захист. Біологічний захист населення, тварин і рослин.
4. Радіаційний і хімічний захист населення і територій.
5. Оповіщення про загрозу або виникнення НС та шляхи його забезпечення.
6. Інформація з питань ЦЗ. Система оповіщення та інформативного забезпечення. Сигнал "Увага всім!".
7. Сигнали оповіщення населення в мирний час.
8. Сигнали оповіщення населення у воєнний час.
9. Організація робіт з ліквідації наслідків НС. Державна система пунктів управління. Керівник робіт з ліквідації наслідків НС, його рішення.
10. Штаб з ліквідації наслідків НС. Залучення сил ЦЗ до ліквідації наслідків НС.
11. Проведення аварійно-рятувальних та ін. невідкладних робіт з ліквідації наслідків НС. Гасіння пожеж. Заходи життєзабезпечення постраждалих.

12. Організація життєзабезпечення населення в екстремальних умовах.
13. Медичне забезпечення постраждалого населення в умовах НС. Мобільний шпиталь ДСНС України.
14. Евакуація, рішення про її проведення.
15. Обов'язкова, загальна, часткова, тимчасова та негайна евакуація.
16. Комбінований спосіб евакуації. Проведення евакуаційних заходів. Евакуаційні комісії та збірні евакуаційні пункти. Проміжні пункти евакуації.
17. Приймальні евакуаційні комісії. Комунально-побутове обслуговування евакуйованого населення.
18. Укриття населення в захисних спорудах ЦЗ. Види захисних споруд ЦЗ.
19. Поділ населення на групи при укритті в захисних спорудах цивільного захисту. Фонд захисних споруд ЦЗ.
20. Засоби індивідуального захисту та їх види. Вимоги до ЗІЗ.
21. Протигази та їх види.
22. Респіратори. Найпростіші ЗІЗ органів дихання. ЗІЗ шкіри.
23. Медичні засоби захисту. Аптечка індивідуальна. Індивідуальний протихімічний пакет й індивідуальний перев'язочний пакет.
24. Заходи щодо забезпечення пожежної безпеки на території України.
25. Призначення і завдання пожежної охорони. Державна та відомча пожежна охорона. Місцева та добровільна пожежна охорона.
26. Державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки ДСНС України. Повноваження ДСНС при здійсненні державного нагляду.
27. Державні інспектори з нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки, їх приписи, розпорядження чи постанови.
28. Підстави для зупинення роботи підприємств, об'єктів, окремих виробництв, цехів, дільниць, експлуатації машин, механізмів, устаткування, транспортних засобів.

Практичне заняття № 6. Тема: "Заходи і дії ЦЗ в рамках профільної підготовки"

1. Психологічний захист та шляхи його реалізації.
2. Головна мета та завдання психологічного захисту.
3. Принципи надання психологічної допомоги при виникненні НС.
4. Базові функції у напрямку надання психологічної допомоги населенню в умовах НС. Психологічна профілактика і

психодіагностичний моніторинг.

5. Сучасні технології психологічного впливу для нейтралізації негативних психічних станів серед населення.
6. Особливості надання екстреної психологічної допомоги постраждалому населенню внаслідок НС.
7. Психологічні рекомендації щодо поведінки з постраждалим населенням. Алгоритм перших дій.
8. Перша психологічна допомога при маренні й галюцинації, апатії, ступорі.
9. Перша психологічна допомога при руховому порушенні, агресії, панічному страхові, нервовому тремтінні.
10. Перша психологічна допомога при плачу, істериці, реакції горя.
11. Психологічна допомога при смерті близької людини.
12. Перша психологічна допомога ізольованій внаслідок НС людині.
13. «День Цивільного захисту», мета проведення, підготовка до нього.
14. Основні заходи, що плануються до «Дня ЦЗ», його учасники.
15. Процедура проведення «Дня ЦЗ».
16. Організація бесід при проведенні «Дня ЦЗ».
17. Організація вікторин при проведенні «Дня ЦЗ».
18. Організація тренувань при проведенні «Дня ЦЗ».
19. Організація змагань при проведенні «Дня ЦЗ».
20. Організація естафет при проведенні «Дня ЦЗ».
21. Організація об'єктових тренувань при проведенні «Дня ЦЗ».
22. Підведення підсумків «Дня ЦЗ».

Для ІНДЗ даної дисципліни пропонуються реферат з теми.

Теми рефератів

1. Урядова інформаційно-аналітична система з питань надзвичайних ситуацій.
2. Ідентифікація потенційно-небезпечних об'єктів.
3. Основні етапи аналізу НС та прогнозування їхніх наслідків.
4. Планування заходів з питань цивільного захисту.
5. Вплив отруйних речовин на людей та надання першої медичної допомоги.
6. Система екстреної допомоги населенню 112.
7. Оцінка радіаційної обстановки після ядерного вибуху.
8. Оцінка радіаційної обстановки при аварії на АЕС та інших РНО.

9. Методика оцінки хімічної обстановки при зараженні БОР та НХР.
10. Оцінка пожежної обстановки.
11. Оцінка інженерної обстановки.
12. Використання медичних засобів індивідуального захисту.
13. Самодопомога і перша медична допомога в надзвичайних ситуаціях.
14. Управління на об'єкті в умовах надзвичайних ситуаціях.
15. Психологічна допомога населенню, яке постраждало внаслідок НС.
16. Оцінка життєво важливих потреб населення у надзвичайних ситуаціях.
17. Гуманітарна допомога у випадках надзвичайних ситуацій.
18. Стійкість роботи об'єкта господарювання в надзвичайних ситуаціях.
19. Основні напрями і необхідні заходи підвищення стійкості роботи об'єктів.
20. Оцінка соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій.
21. Основні документи, що регламентують порядок оперативного виконання рятувальних та інших невідкладних робіт у районі надзвичайної ситуації.
22. Економічні, організаційні, інженерно-технічні, спеціальні та інші заходи для організації робіт у районі надзвичайної ситуації.
23. Основи проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.
24. Організація розвідки району надзвичайної ситуації.
25. Локалізація і ліквідація аварій на комунально-енергетичних мережах і спо-рудах в умовах пожежі, радіаційного забруднення, зараження НХР.
26. Організація санітарної обробки у стаціонарних та польових умовах.
27. Визначення вартості рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.
28. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання.
29. Планування заходів із запобігання поширенню інфекційних захворювань з первинного осередку.
30. Єдина система проведення авіаційних робіт з пошуку і рятування.

Вимоги до оформлення реферату: не менше 10 сторінок (формат А4) основного тексту (+ титульна сторінка, зміст та список літератури); шрифт 14, стиль Times New Roman, інтервал одинарний, всі поля по 2 см, вирівнювання по ширині; текст державною мовою; в списку літератури не менше 5 джерел.

7. Підсумковий контроль

З навчальної дисципліни "Цивільний захист" передбачена така форма підсумкового семестрового контролю, як залік.

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з дисципліни (набрали не менше 60 % від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та оцінка за національною шкалою ("зараховано", "не зараховано") та за шкалою ECTS заноситься у Відомість обліку успішності та залікову книжку магістра.

Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем.

У випадку отримання менше 60 балів (FX в ECTS) за результатами семестрового контролю, магістр обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.